

ВІДГУК офіційного опонента

доктора медичних наук, професора Заболотного Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Зінченка Віктора Михайловича
«Синдром полікістозних яєчників у дівчат-підлітків
пубертатного періоду: діагностика та тактика лікування»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.086
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

Актуальність обраної теми дисертації

На сьогодні в більшості країн світу і Європейського регіону ВООЗ на форумах найвищого рівня широко дискутуються питання щодо становлення менструальної функції у дівчат-підлітків. Найчастішою репродуктивною ендокринопатією, яка маніфестує у підлітковому віці, є синдром полікістозних яєчників. Синдром полікістозних яєчників являє собою цілий континуум різноманітних факторів, які в кінцевому результаті призводять до порушення стероїдогенезу з домінуванням андрогенів у жіночому організмі. Незважаючи на розмаїття діагностичних підходів до вирішення проблеми синдрому полікістозних яєчників, на сьогодні не існує однозначних критеріїв щодо лікування синдрому полікістозних яєчників у дівчаток підліткового віку. Тому хочу наголосити, що наукова робота Зінченка Віктора Михайловича, яка присвячена підвищенню ефективності лікування синдрому полікістозних яєчників у дівчат пубертатного періоду, є актуальною, своєчасною, перспективною і потрібною.

Дисертаційна робота Зінченка В.М. присвячена актуальній проблемі акушерства – підвищенню ефективності лікування синдрому полікістозних

яєчників у дівчат пубертатного періоду на підставі вивчення клініко-ехографічних та ендокринологічних особливостей, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика на тему «Актуальні аспекти охорони репродуктивного здоров'я жінок, прегравідарної підготовки та пренатальної діагностики в сучасних умовах» (номер державної реєстрації 0117U006095, термін виконання: 2017-2025 роки).

Новизна дослідження та одержаних результатів

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- встановлено нові аспекти патогенезу синдрому полікістозних яєчників у пубертатному періоді, які полягають у підвищенні рівня лютеїнізуючого гормону та тестостерону при одночасному зниженні вмісту тестостерон-естрогензв'язуючого глобуліну, а рівень фолікулостимулюючого гормону і естрадіолу не змінюється;

- представлено, що для синдрому полікістозних яєчників у пубертатному періоді характерно трьохкратне асиметричне збільшення об'єму яєчників, гіперваскуляризації строми зі збільшенням максимальної артеріальної швидкості та індексу резистентності, варикозного розширення судин параметрія (42,5%) і аркуатних вен матки (38,8%). Ехографічно виділено два типи будови яєчників – «рівнокаліберний» (57,5%), що має в своєму розпорядженні фолікули діаметром ≈ 6 мм за всім обсягом ізоехогенної строми, і «різнокаліберний» (42,5%) з наявністю фолікулів діаметром від 2 до 8 мм без видимого лідера і групування в зрізі;

- отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у дівчат із синдромом полікістозних яєчників у пубертатному періоді.

Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження дозволяють підвищити ефективність лікування синдрому полікістозних яєчників у дівчат пубертатного періоду на підставі вивчення клініко-ехографічних та ендокринологічних особливостей. Поглиблене дослідження механізмів патогенезу синдрому полікістозних яєчників зможе науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів у дівчат із синдромом полікістозних яєчників у пубертатному періоді.

Практичне значення результатів дослідження

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є наступні:

- показано порівняльні аспекти різних методів лікування синдрому полікістозних яєчників у дівчат пубертатного періоду, а також їх вплив на ендокринологічні, ехографічні та гемодинамічні зміни функціонального стану яєчників в динаміці лікування;

- удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних і лікувально-профілактичних заходів у дівчат пубертатного періоду із синдромом полікістозних яєчників.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування автором адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, ендокринологічних, ехографічних, доплерометричних, морфологічних та статистичних. Основні положення роботи, сформульовані автором дисертації, викладено на підставі аналізу сучасних літературних джерел та результатів власних досліджень. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Інформаційну базу дослід-

ження було сформовано з 182 джерел наукової літератури, з яких 129 – англomовні. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Результати власних досліджень, отримані автором на репрезентативній вибірці, статистично адекватно оброблено та проаналізовано з використанням відповідних сучасних методів системного підходу. В процесі дослідження було обстежено 160 дівчат пубертатного періоду, з яких у 140 було діагностовано синдром полікістозних яєчників. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel з використанням адекватних методів математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження
щодо оформлення

Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською та англійською мовами і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

Дисертація викладена на 159 сторінках друкованого тексту формату А4, з яких 138 сторінок займає основний текст.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та шість завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та солідний особистий внесок, публікації.

Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз актуальних питань проблеми синдрому полікістозних яєчників у дівчат-підлітків, що містить проміжні висновки і окреслює коло невирі-

шених і дискусійних питань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатній, тест структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У другому розділі дисертації – «Матеріали та методи досліджень» – представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, послідовна інформація про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, методи, використані у дослідженні, є сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

Третій розділ присвячений особливостям синдрому полікістозних яєчників у пубертатному періоді, складається з чотирьох підрозділів, в яких представлено клініко-лабораторні та ехографічні особливості; клініко-анамнестична характеристика дівчаток-підлітків із синдромом полікістозних яєчників; ехографічні особливості органів малого таза та дані лабораторних досліджень.

Основним розділом роботи є четвертий розділ, присвячений результатам медикаментозної корекції синдрому полікістозних яєчників у пубертатному періоді. Він складається з двох підрозділів, в яких представлено найближчі та віддалені наслідки лікування.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних рисунків і таблиць.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, автор коротко виклав основні отримані результати, подав їх аналіз та коментарі. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявив в процесі дослідження автор, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми. Таким чином, на сторінках даного розділу пошукач веде заочну дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними.

Висновки зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, є логічними, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Більшість використаних наукових джерел опубліковані англійською мовою. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які показники вказують на розвиток порушень репродуктивного здоров'я у дівчат із синдромом полікістозних яєчників?
2. Який патогенетичний зв'язок між ехографічними та ендокринологічними показниками?

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 7 робіт, з них 5 статей: 4 – одноосібні, 1 – англійською мовою, 4 статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку, 1 стаття у періодичному науковому виданні інших країн, які входять до Європейського Союзу (Республіка Польща). Крім того, опубліковані 2 тез доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичних конференціях: Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України (Київ, 2017-2020 рр.), науково-практичних семінарах з міжнародною участю «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної

допомоги» (20 жовтня 2016 року, м. Київ) та «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної допомоги» (25 травня 2017 року, м. Київ).

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів,
що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Автор самостійно провів патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначив методи дослідження.

Зінченко В.М. особисто провів дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Усі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням поінформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

Більшість наукових робіт є самостійними. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної
добросовісності (академічного плагіату, самоплагіату,
фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Зінченко В.М. на тему «Синдром полікістозних яєчників у дівчат-підлітків пубертатного періоду: діагностика та тактика лікування» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату

в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Зінченко В.М. є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм діагностичних і лікувально-профілактичних заходів у дівчат пубертатного періоду із синдромом полікістозних яєчників впроваджено у практичну роботу Київського міського центру репродуктивної та перинатальної медицини.

Результати вивчення патогенезу та профілактики порушень репродуктивного здоров'я включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології Українського державного інституту репродуктології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Зінченка Віктора Михайловича на тему «Синдром полікістозних яєчників у дівчат-підлітків пубертатного періоду: діагностика та тактика лікування» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

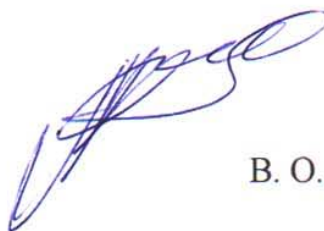
Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Зінченка Віктора Михайловича «Синдром полікістозних яєчників у дівчат-підлітків пубертатного періоду: діагностика та тактика лікування», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності лікування синдрому полікістозних яєчників у дівчат пубертатного періоду на підставі вивчення клініко-ехографічних та ендокринологічних

особливостей, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Зінченка В.М. «Синдром полікістозних яєчників у дівчат-підлітків пубертатного періоду: діагностика та тактика лікування» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Зінченко Віктор Михайлович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри «Сестринська справа»
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук, професор

В. О. Заболотнов

Підпис *Заболотнова В.О.* завіряю
Помічник ректора з кадрової роботи
ЖИТОМИРСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради

Галіна Овсенківа